

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

Ελληνο-Αμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

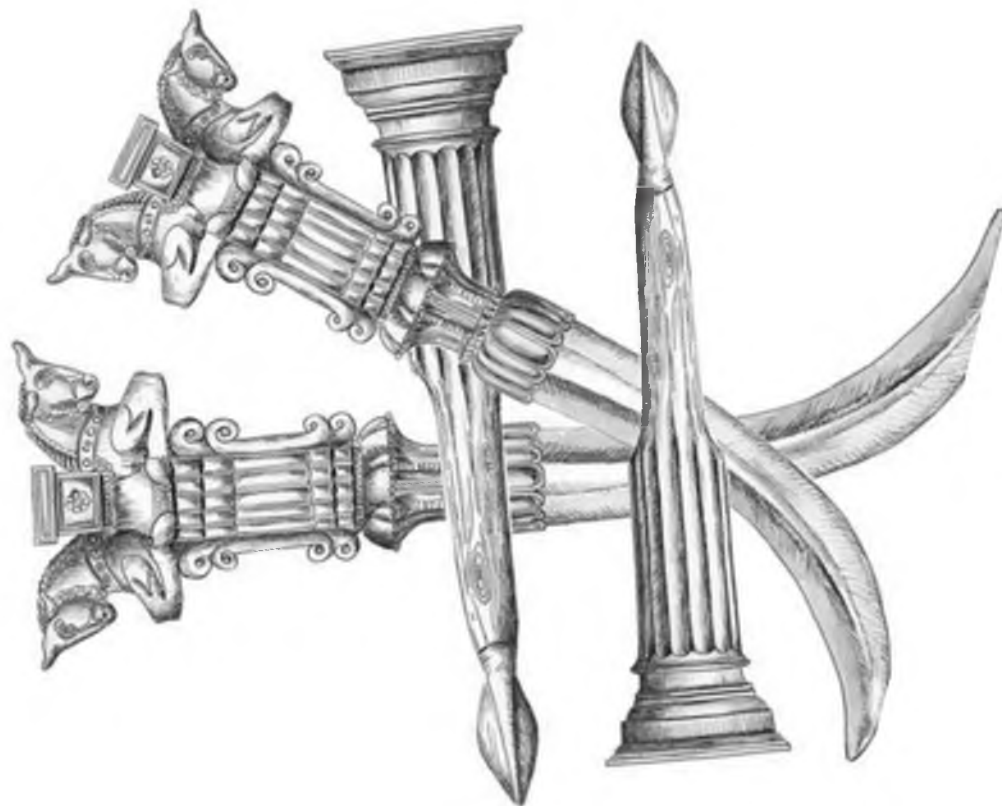
Νηπιαγωγείο • Δημοτικό • Γυμνάσιο • Γενικό Λύκειο • I.B.

ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΑΘΗΝΩΝ • ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΨΥΧΙΚΟΥ • ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ I.M. ΚΑΡΡΑΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΜΑΘΗΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β. ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗ
MARIANNA V. VARDINOYANNIS FOUNDATION

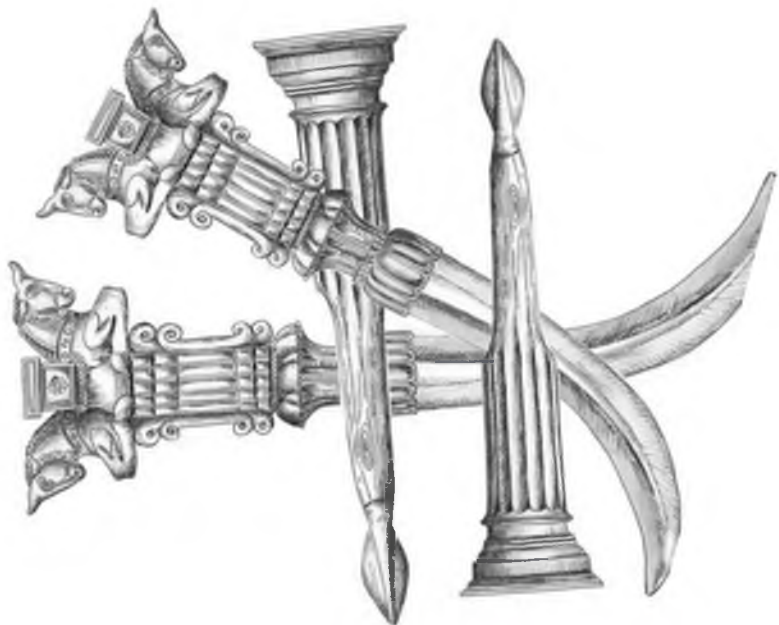
«Διάλογος ή σύγκρουση πολιτισμών;
Με αφορμή το ορόσημο των 2.500
χρόνων
από τη μάχη των Θερμοπυλών
και τη ναυμαχία της Σαλαμίνας»

11-12 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
2021

ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΕΛ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

‘ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΤΕ ΚΑΙ ΤΩΡΑ:

Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΩΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΙΣΧΥΟΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ’

ΜΑΘΗΤΕΣ-ΕΙΣΗΓΗΤΕΣ

ΜΑΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΤΣΟΥΒΑΛΑΣ ΑΝΤΡΕΑΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΚΑΡΙΜΑΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΠΡΩΤΟΣ ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ

- «Πόλεμος πάντων πατήρ»:
- προσπάθειες σφαιρικής αποτίμησης συγκρούσεων και πολέμων στο παρελθόν και στη σύγχρονη εποχή.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Φοβάμαι τα δικά μας σφάλματα
περισσότερο από τα σχέδια του εχθρού.

ΠΕΡΙ
ΠΟΛΕΜΟΥ

Σκέψεις και συμπεράσματα
του μεγαλύτερου ιστορικού της αρχαιότητας

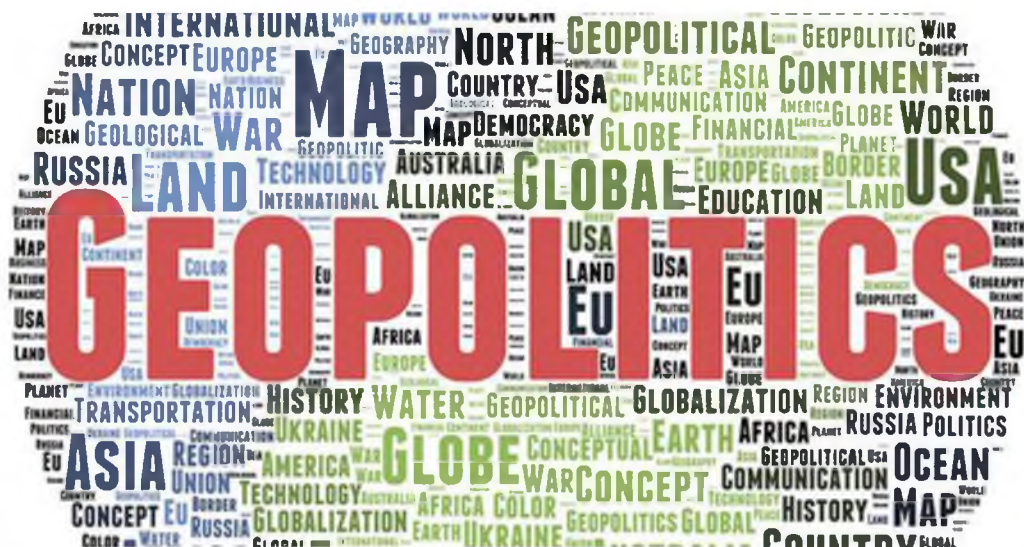
Επιλογή κειμένων, εισαγωγή και πρόλογος στην ελληνική έκδοση

JOHANNA HANINK

 διότρα

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ

- Για τη μελέτη των αρχαίων ιστορικών φαινομένων (π.χ. πόλεμος) δεν αρκεί η ιστορική ανάλυση.
- Διεθνολογική ανάλυση (Γεωπολιτική και Διεθνείς Σχέσεις).

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗ

Ιστορική Ανάλυση

1. **‘Μοναδικά’ γεγονότα/φαινόμενα διαφορετικών ιστορικών περιόδων** (αίτια, παράγοντες, συνέπειες κα).
2. Συγκεκριμένα συμπεράσματα/συγκεκριμένη περίοδο

Γεωπολιτική ανάλυση

1. **Κοινές αρχές/στρατηγικές** συμπεριφορών των κρατών/διάφορες περιόδους.
2. **Δεν είναι νόμοι** ή κανόνες συμπεριφοράς, αλλά **τάσεις** (ροπές)
3. Κοινές τάσεις → ευρύτερες κατηγορίες (δομές)

Συμπέρασμα

Η Γεωπολιτική ανάλυση είναι **συμπληρωματική** ως προς την Ιστορική Ανάλυση

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙ ΤΟ ΘΕΜΑ

A

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ

- Θεωρητικό μοντέλο και μέθοδος γεωπολιτικής
- Οι αρχές του βρίσκονται στο Θουκυδίδη
- Το πιο αξιόπιστο αναλυτικό εργαλείο για 26 αιώνες
- Θεωρητική βάση των Στρατηγικών Σπουδών

ΤΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΕΙ Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΡΕΑΛΙΣΜΟΣ;

1. ΤΑ ΚΡΑΤΗ

Οι Διεθνείς Δρώντες

2. Η ΙΣΧΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Διεθνές περιβάλλον → Διεθνής αναρχία: απουσία υπερκρατικής εξουσίας => επιβολή των ισχυρότερων

3. ΤΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Βασικό κίνητρο: το συμφέρον του κράτους (πάνω και από την ηθική)

4. Ο ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΣΧΥΟΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ

Διακρατικός ανταγωνισμός => άνισος συσχετισμός ισχύος των κρατών

ΠΟΛΕΜΟΣ: Η ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗ ΒΙΑ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΛΗΣΗΣ ΤΟΥ ΝΙΚΗΤΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΣΘΕΝΕΣΤΕΡΟΥ/ΑΔΥΝΑΜΟΥ

ΑΙΤΙΑ

Σε διακρατικό επίπεδο:

- Άνισορροπία ΙΣΧΥΟΣ (βλ. Αθήνα-Σπάρτη)
- Άνιση ανάπτυξη
- «Διεθνής αναρχία» (έλλειψη φορέα ανωτέρου από τα κράτη που θα επιβάλλει ειρηνική επίλυση των διαφορών)

*Μονομαχία ανάμεσα σε Έλληνα οπλίτη και Πέρση στρατιώτη,
Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα (5ος αιώνας π.Χ.).*

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΥΨΗΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

ΠΑΛΑΙΟΤΕΡΑ:→ Η ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΡΑΤΟΥΣ ΣΤΟΝ
ΠΟΛΕΜΟ

- ΣΗΜΕΡΑ: Στρατηγικές κάθε διαθέσιμου μέσου -
→επίτευξη μακροπρόθεσμων πολιτικών στόχων.
- ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ
ΚΡΑΤΙΚΗ ΙΣΧΥ σε στρατό, οικονομία, διακρατικές
συμμαχίες, σφαίρες επιρροής, διεθνής κοινότητα,
συμφωνία με κοινή γνώμη κα.

Στρατηγική της εκμηδένισης (annihilation) (Hans Delbrück)

ΣΤΟΧΟΣ

Ολοκληρωτική εξουδετέρωση των
αντιπάλων δυνάμεων στο πεδίο της
μάχης (στρατιωτική στρατηγική)

Στρατηγική της εξουθένωσης (exhaustion) (Hans Delbrück)

ΣΤΟΧΟΣ

Εκτός από τη μάχη → εξάντληση των
πόρων και βλάβη της οικονομίας του
αντιπάλου με σκοπό την αποδυνάμωση
του σε βάθος χρόνου

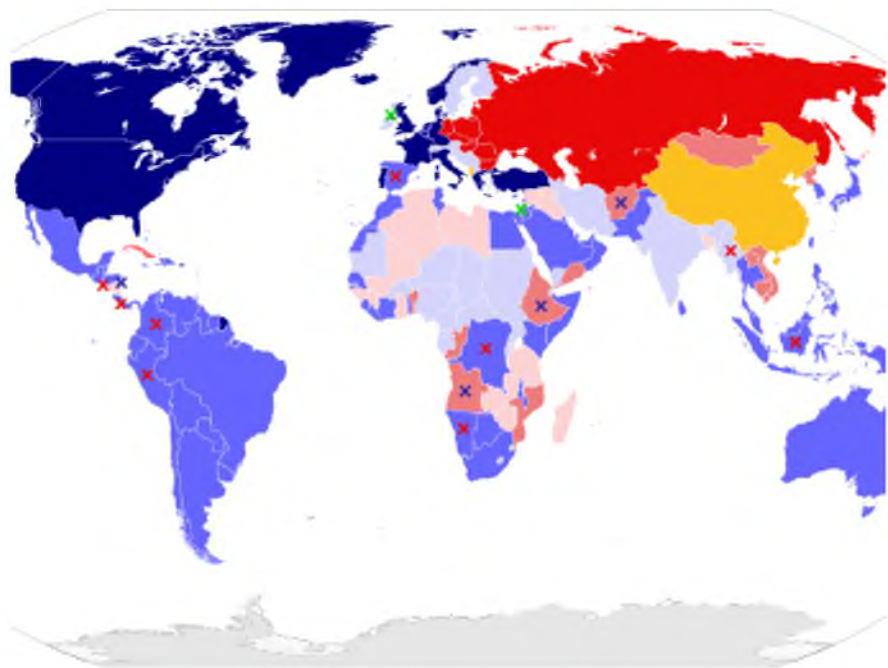
Στρατηγική των συμμαχιών

- Σύναψη **συμμαχιών** από κράτη με **κοινές** απειλές και συμφέροντα.

Παράδειγμα: Η σερβο-ελληνική
συμμαχία στο Β' Βαλκανικό Πόλεμο
(1913)

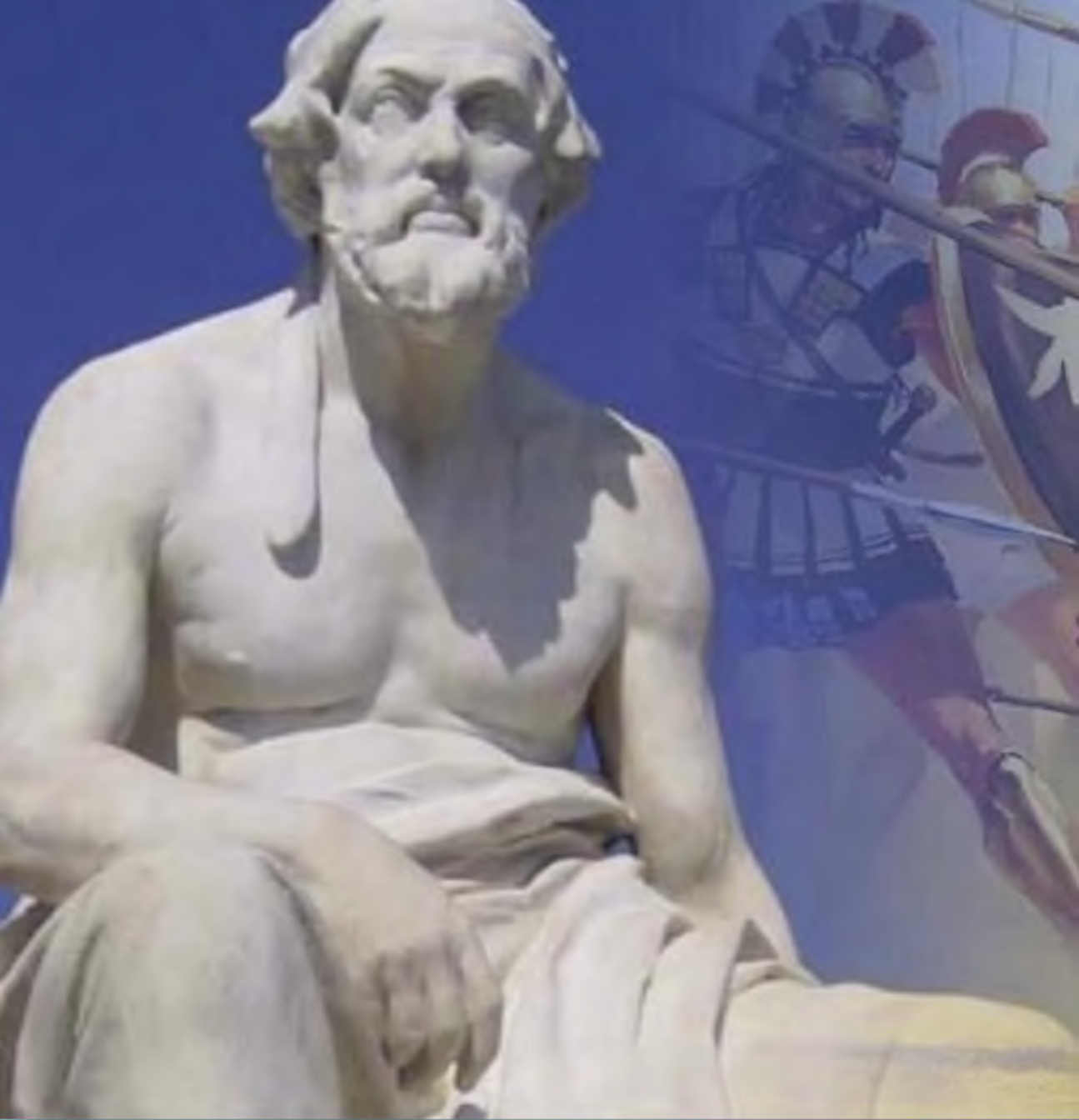

Πηγή: [wikimedia commons](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ethnographical_Map_of_Turkey_in_Europe.jpg) (εθνικός χάρτης από τον Ernst-Ravenstein)
(πηγή για αυτά που θα πω προφορικά είναι το βιβλίο «Το Μακεδονικό ζήτημα 1878-2018»)

ΆΛΛΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

- Στρατηγική στρατιωτικής ανάσχεσης- επέκτασης: Εξοπλιστική αναβάθμιση ενός κράτους → ισχυρό
- Δίλημμα ασφαλείας → Ανασφάλεια άλλων ανταγωνιστικών κρατών από την ενδυνάμωση του αντιπάλου
- Στρατηγική της εξισορρόπησης → παράλληλη αναβάθμιση αντιπάλου
- Στρατηγική του κατευνασμού → Λιγότερο ισχυρά κράτη κάνουν παραχωρήσεις προς ένα ισχυρότερο
- Στρατηγική αποτροπής (μέσω παρουσίας, άμυνας και αντιποίνων)

Π Ρ Ω Τ Η Μ Ε Λ Ε Τ Η
Π Ε Ρ Ι Π Τ Ω Σ Η Σ :

Τ Ο Θ Ο Υ Κ Υ Δ Ι Δ Ε Ι Ο Π Α Ρ Α Δ Ε Ι Γ Μ Α

Π Ε Λ Ο Π Ο Ν Ν Η Σ Ι Α Κ Ο Σ Π Ο Λ Ε Μ Ο Σ

(431-404 π.Χ.)

‘Καθόσον **αι τύχαι των πολέμων**
είναι άδηλοι και από μικρά
επεισόδια μεγάλα γεγονότα
ημπορούν να προέλθουν, και αι
επιχειρήσεις γίνονται ως επί το
πολύ **εις βρασμόν πάθους**».

Λόγος του Αρχιδάμου (11)

ΘΟΥΚΙΔΙΔΗΣ

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΑΝΑΛΥΤΗΣ

ΜΙΛΗΣΕ ΓΙΑ ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ
ΕΝΝΟΙΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ → ΤΕΡΑΣΤΙΑ
ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

ΓΝΩΣΤΗΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ ΔΡΩΝΤΩΝ
ΚΡΑΤΩΝ- ΟΣΟ ΕΝΑΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ
ΑΝΑΛΥΤΗΣ ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΘΕΜΕΛΙΩΣΑΝ ΠΟΛΛΟΙ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΡΕΑΛΙΣΤΕΣ ΤΟΥΣ
ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΥΣ ΤΟΥΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΟ

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ (431-404 Π.Χ.)

ΤΑ ΚΡΑΤΗ-ΔΡΩΝΤΕΣ

ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙ

(ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ)

VS

ΣΠΑΡΤΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙ

(ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΗ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ)

Αρχαίοι πολεμιστές σε αττικό μελανόμορφο αγγείο, 530 π.Χ. περίπου, Μόναχο, Γερμανία

Διπολικότητα και «Διεθνής Αναρχία»

[2.7.1] «Ἄρχισαν να ετοιμάζονται και οι Λακεδαιμόνιοι και οι σύμμαχοί τους... Ταυτόχρονα, προσπαθούσαν να προσελκύσουν στην παράταξή τους όσες πολιτείες ήσαν ουδέτερες»

[2.8.1] «Όλη η υπόλοιπη Ελλάδα βρισκόταν σε μεγάλη αναταραχή, αφού οι δυο κυριότερες πόλεις άρχισαν πόλεμο»

Η ΕΠΙΚΡΑΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΣΠΑΡΤΙΑΤΕΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΑΠΟΤΡΕΨΟΥΝ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

«Αναπτύξαμε, από την ανάγκη των πραγμάτων, την ηγεμονία μας στο σημείο που βρίσκεται σήμερα, **στην αρχή από φόβο (ΑΡΧΗ ΑΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ)**, έπειτα για την **τιμή** και αργότερα **για το συμφέρον μας**» [1.75.4]

«Σεις, άλλωστε, Λακεδαιμόνιοι, για να εξασφαλίσετε την ηγεμονία σας, οργανώσατε **κατά το συμφέρον σας** τα πολιτεύματα στις πόλεις της Πελοποννήσου» [1.76.1]

[Περικεφαλαία Μιλτιάδη](#)
[Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας](#)

Η ΒΑΣΙΚΗ ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΕΛ/ΚΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΤΑ ΘΟΥΚΙΔΙΔΗ

[1.23.6] «Η πραγματική, βέβαια, αλλά ανομολόγητη αιτία ήταν, καθώς νομίζω, το ότι η **μεγάλη ανάπτυξη της Αθήνας φόβισε τους Λακεδαιμόνιους** και τους ανάγκασε να πολεμήσουν».

ΑΥΞΗΘΗΚΕ Η 'ΣΧΕΤΙΚΗ ΙΣΧΥΣ' ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (ΑΘΗΝΑΪΚΗ
ΣΥΜΜΑΧΙΑ-ΗΓΕΜΟΝΙΑ)

ΕΠΕΦΕΡΕ 'ΑΝΙΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ' ΙΣΧΥΟΣ ΜΕΤΑ ΤΟΥΣ
ΠΕΡΣΙΚΟΥΣ

ΦΟΒΙΣΕ, ΠΡΟΚΑΛΕΣΕ ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΣΤΗΝ ΣΠΑΡΤΗ ΚΑΙ
ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΕ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ ΣΠΑΡΤΗΣ ΓΙΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ
ΙΣΧΥΟΣ ΤΗΣ (ΔΙΛΗΜΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ-POWER BALANCING)

Όλπη(1) Chigi γύρω στα 640 π.Χ
(Εθνικό μουσείο της Βίλα Τζούλια, Ρώμη)

ΠΩΣ ΓΙΝΕΤΑΙ Η ΕΞΙΣΟΡΡΟΠΗΣΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ;

1. ΜΕ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ (ΣΥΓΚΛΙΣΗ) ΚΟΙΝΩΝ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

«Ὡστε αφοῦ διά πλείστους λόγους σας παρουσιάζεται ευνοϊκή ευκαιρία προς ανάληψιν πολέμου, και ημεῖς τον συνιστῶμεν προς το κοινόν συμφέρον - **εφόσον η κοινότης συμφερόντων είναι η ασφαλέστερα βάσις δυνάμεως και διά τας πόλεις όπως και διά τους ιδιώτας**- σπεύσατε να βοηθήσετε τους Ποτειδαιάτας, ...»

Λόγος των Κορινθίων αντιπροσώπων (120-124)

2. ΜΕ ΣΥΜΜΑΧΙΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΧΘΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΧΘΡΩΝ ΜΑΣ (‘Ο ΕΧΘΡΟΣ ΤΟΥ ΕΧΘΡΟΥ ΕΙΝΑΙ ΦΙΛΟΣ’)

«Οι Κορίνθιοι είναι κοινοί, **δικοί μας και δικοί σας εχθροί** —και τούτο είναι η ασφαλέστερη εγγύηση της πίστης μας— που μπορούν να βλάψουν πολύ εκείνους που αποσκιρτούν απ’ αυτούς».

[1.35.5] (ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΙ ΠΡΟΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΕΤΑΙΡΙΣΤΟΥΝ)

ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ ΠΕΡΙΚΕΦΑΛΙΑ

Η ΥΨΗΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΠΑΡΤΗΣ (Α' ΦΑΣΗ)

ΣΠΑΡΤΗ→ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΜΗΔΕΝΙΣΗΣ (Έμφαση στην στρατιωτική υπεροχή σε μάχη ξηράς)

ΝΟΥΘΕΣΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΔΑΜΟΥ

[1.81.4] «**Τί είδους πόλεμο λοιπόν θα κάνομε εναντίον τους;**
Αν δεν αποκτήσομε την υπεροπλία κατά θάλασσαν και αν **δεν τους**
στερήσομε τις προσόδους με τις οποίες συντηρούν το ναυτικό τους,
τότε εμείς θα παθαίνομε περισσότερες από εκείνους, συμφορές.’
[1.84.1] γιατί, αν τώρα βιαστείτε ν’ αρχίσετε τον πόλεμο,
θα αργήσετε πολύ να τον τελειώσετε, αφού θα είστε
απροετοίμαστοι».

ΕΦΟΡΟΣ ΣΘΕΝΕΛΑΪΔΑΣ

[1.86.5] «**Ψηφίστε πόλεμο.** Μην αφήσετε τους Αθηναίους να γίνουν
ισχυρότεροι και μην προδώσετε τους συμμάχους μας. Με τη βοήθεια
των θεών ας αναλάβομε τον αγώνα εναντίον εκείνων που μας
αδικούν».

<https://theancientwebgreece.wordpress.com/2018/02/22>

ΣΤΟΧΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ

Η αλλαγή του status quo: Η Διάλυση
της Αθηναϊκής Ηγεμονίας

Η ΥΨΗΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΘΗΝΑΣ

ΑΘΗΝΑ → ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗΣ (Χρήση και οικονομικών και διπλωματικών μέσων)

ΑΡΧΙΚΑ → ΑΠΟΡΡΙΨΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΝΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΧΩΡΗΣΕΩΝ

(ΔΕΝ ΥΠΟΧΩΡΟΥΝ ΣΤΙΣ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΠΑΡΤΗΣ)

‘Εξακολουθώ, Αθηναίοι, να έχω πάντα την ίδια γνώμη, **ότι δεν πρέπει να υποχωρήσουμε** στις απαιτήσεις των Λακεδαιμονίων.... **Αν υποχωρήσετε θα προβάλουν, αμέσως, μεγαλύτερη απαίτηση..»** [A140-141]

ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΛΟΥ

«Με το ναυτικό που έχετε σήμερα, ούτε ο Μέγας Βασιλεύς ούτε κανένα άλλο έθνος μπορεί να σας εμποδίσει να πάτε όπου θέλετε.» (ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΚΛΗ)

Η ΜΕΓΑΛΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΜΑΚΡΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

**ΑΠΟΦΥΓΗ ΑΝΟΙΚΤΗΣ
ΠΑΡΑΤΑΞΗΣ ΣΤΡΑΤΟΥ
ΣΤΗ ΞΗΡΑ (ΛΟΓΩ ΤΗΣ
ΥΠΕΡΟΧΗΣ ΤΩΝ
ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ ΟΠΛΙΤΩΝ)**

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ → ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΑΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

«Αποφάσισαν επίσης να βάλουν κατά μέρος ένα αποθεματικό από χίλια τάλαντα από το θησαυρό που φύλαγαν στην Ακρόπολη» [B24].

Η ΥΨΗΛΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Στρατηγική της 'Άρνησης' (Denial)

«Δεν πρέπει η αγανάκτηση που θα νιώσουμε από τις καταστροφές που θα πάθουμε να μας παρασύρει σε μάχη εναντίον των Πελοποννησίων που είναι πολλοί περισσότεροι.» (ΛΟΓΟΣ ΠΕΡΙΚΛΗ)

Στρατηγική των αντιποίνων

«Αν έρθουν να εισβάλλουν στο έδαφός μας, θα πάμε εμείς, με τα καράβια μας, στα δικά τους εδάφη. Και η λεηλασία ενός μέρους της Πελοποννήσου θα είχε πολύ σοβαρότερες συνέπειες από τη λεηλασία ολόκληρης της Αττικής»

Υπονόμευση των διεθνών συμμαχιών των Σπαρτιατών

Αυτό γινόταν κυρίως με οικονομικό πόλεμο (λόγω των κερδών από τις συμμαχίες τους και την παρεμπόδιση των εμπορικών δραστηριοτήτων των συμμάχων των Σπαρτιατών, Κορινθίων και Μεγαρέων.

[ites.google.com/site/aformesskepseisdimiourgia](https://www.google.com/site/aformesskepseisdimiourgia)

2^Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ:

Ο ΔΙΕΘΝΗΣ
ΚΟΣΜΟΣ ΤΩΝ
ΜΥΚΗΝΑΙΩΝ
ΣΤΗΝ
Α. ΜΕΣΟΓΕΙΟ
ΚΑΤΑ ΤΗ
ΔΕΥΤΕΡΗ
ΧΙΛΙΑΕΤΙΑ Π.Χ.

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΝ Α. ΜΕΣΟΓΕΙΟ

- **ΔΡΩΝΤΕΣ:** ΧΕΤΤΑΙΟΙ, ΑΙΓΥΠΤΙΟΙ, ΑΧΙΒΑΓΙΑ (ΑΧΑΙΟΙ) κ.α.
- **«ΔΙΕΘΝΕΣ» ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΑΝΙΣΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ**
- (ΔΥΟ ΙΣΧΥΡΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ-ΥΠΕΡΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΙ
- 3-4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ)
- **ΣΥΜΦΕΡΟΝ** ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
- ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ → ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ, ΠΟΛΕΜΟΙ

ΔΥΟ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ: ΧΕΤΤΑΙΟΙ ΚΑΙ «ΑΗΗΙΥΑΥΑ» (ΑΧΙΓΙΑΒΑ—ΑΧΑΙΟΙ;)

«Κείμενα Ahhiyawa»

- Ομάδα 30 δίσκων, γνωστών ως "κείμενα Ahhiyawa» (1430 και 1210 π.Χ). Βρέθηκαν στη Χατούσσα (1906).
- Αφορούσαν αλληλογραφία (γράμματα) μεταξύ των Αχαιών και των Χеттаίων βασιλέων.
- ΣΦΗΝΟΕΙΔΗ ΓΡΑΦΗ (γραφή Χеттаίων)

Επιστολή Χетταίου βασιλιά προς τον ηγεμόνα του βασιλείου Ahhiyawa

«Αδελφέ μου, βρισκόμουν στη χώρα των Λούκκα (ΝΔ Μ. Ασία). Μόλις έφθασε ο Πιγιαμαράντου ... τον ειδοποίησα να αποσύρη τους ανθρώπους του από την περιοχή, **εκείνος (όμως) συμάχησε με τους εχθρούς μου (ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΑΨΗΣ ΣΥΜΜΑΧΙΩΝ ΜΕ ΕΧΘΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΑΛΟΥ)** και με πολέμησε, αναγκάζοντάς με να καταστρέψω την περιοχή και να απομακρύνω τους κατοίκους της». **(ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΚΜΗΔΕΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΠΟΙΝΩΝ)**

---Τη στέλνει ο βασιλιάς των Χетταίων Μούρσιλις II (1321-1295 π.Χ.) στο βασιλιά της χώρας Ahhiyawa (Αχαία;). και του εκφράζει τα παράπονά του.

---Το γράμμα αφορά κάποιον 'Πιγιαμαράντου', πρώην αξιωματούχο των Χетταίων, ο οποίος όμως επαναστάτησε εναντίον των Χетταίων και φαίνεται να συμμαχεί με την Αχαία και ζητά να καταλάβει εδάφη για να κυβερνήσει μόνος του (ΤΑΡΑΧΟΠΟΙΟΣ, ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΗΣ).

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΟΙΝΩΝ

**ΣΤΙΧΟΜΥΘΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΕΝΟΣ (ΙΣΧΥΡΟΥ) ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ ΙΕΡΕΑ
ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΙΣΧΥΡΟΥ ΗΓΕΜΟΝΑ ΤΗΣ ΧΑΝΑΑΝ
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΝΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΞΥΛΕΙΑ**

ΟΥΕΝΑΜΟΥΝ (ΑΙΓΥΠΤΙΟΣ ΙΕΡΕΑΣ):

«Δεν υπάρχει πλοίο στον ποταμό που να μην ανήκει στο Άμμωνα (Αίγυπτο). Σ αυτόν ανήκεις και οι πρόγονοι σου περνούσαν όλη τους τη ζωή κάνοντας προσφορές στον Άμμωνα. Και εσύ είσαι δούλος του.

Και αν δεν μου δώσεις ξύλο να του πάω θα οργιστεί. Είσαι σε θέση να αναμετρηθείς με τον Άμμωνα (Αίγυπτο); Αν εσύ πείς θα υπηρετήσω θα έχεις υγεία και ευημερία. Αλλιώς όχι.

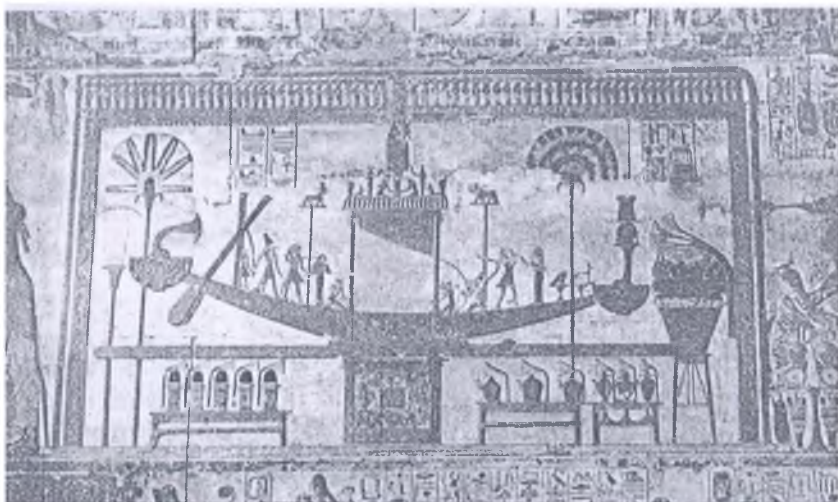
(Μετά από την απειλή ο ηγεμόνας της Χαναάν πείθεται γιατί φοβάται τα αντίποινα)

--Απόσπασμα από το πρωϊμότερο ταξιδιωτικό κείμενο του **Αιγύπτου ιερέα Ουεναμούν**

--ταξιδεύει στη Χαναάν με σκοπό να προμηθευτεί πολύτιμο **ξύλο**, απαραίτητο για την κατασκευή της **Ιερής βάρκας του Αιγύπτου θεού Άμμωνα**.

-- Στη Χαναάν ο Ουεναμούν ζητά από το **ντόπιο ηγεμόνα που ονομάζεται Τσέκερ-Μπάαλ** να του δώσει ξυλεία. Εκείνος πεισματικά αρνείται.

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΜΑΡΝΑ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΙΣΧΥΡΟΥ

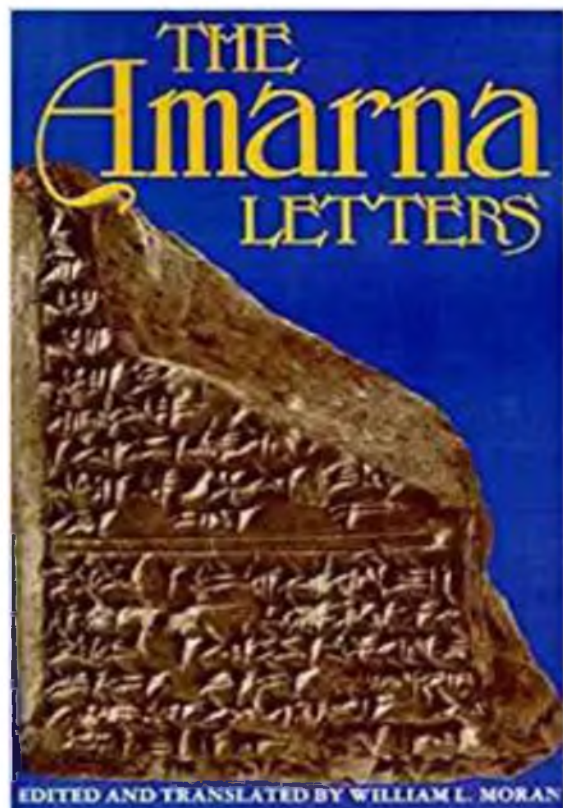
ΕΚΜΗΔΕΝΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΔΥΝΑΜΩΝ

‘Εγώ, ο μεγάλος βασιλιάς, αμέσως με τα πλοία μου διέσχισα τη θάλασσα. Τα πλοία της Αλασίγια (Κύπρος) με συνάντησαν 3 φορές για τη ναυμαχία.

Και τα άρπαξα τα πλοία και τα πυρπόλησα. Αλλά όταν έφτασα στην ξηρά, οι εχθροί από την Αλασίγια ήρθαν εναντίον μου σε μάχη’.... Συνέλαβα το βασιλιά της και τις γυναίκες και τα παιδιά του. ‘Όλα τα αγαθά μαζί με ασήμι και χρυσό τα έφερα εδώ.

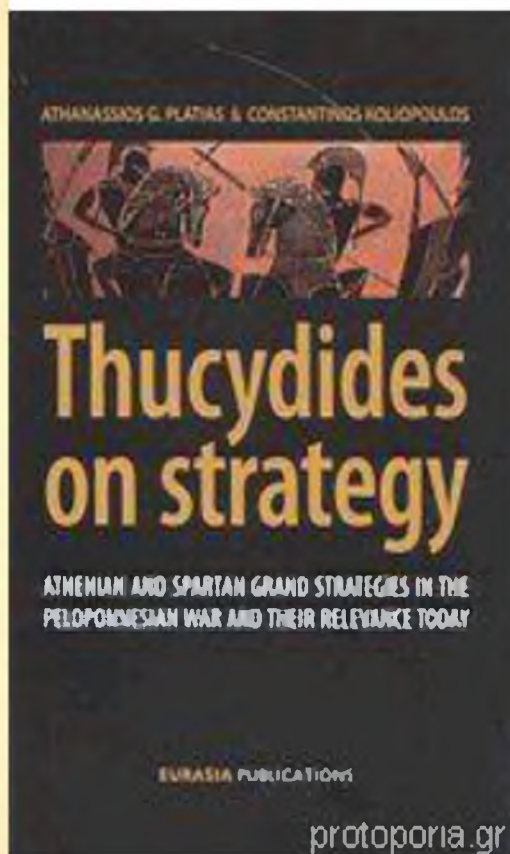
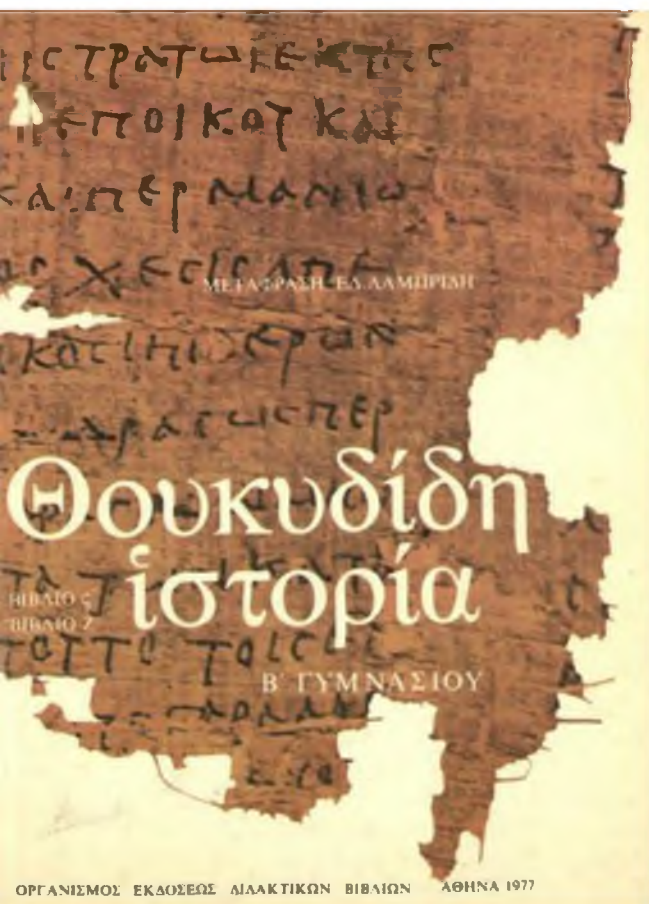
Σκλάβωσα τη χώρα και την έκανα υποτελή μου’.

Επιστολή του Χετταίου βασιλιά Τουθαλίγια IV (ca. 1237–1209 BC) που περιγράφει τις επιδρομές του ενάντια στην Κύπρο

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

- ΕΝΤΑΞΗ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
- ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΚΑΙ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΔΡΩΝΤΩΝ-ΚΡΑΤΩΝ Ή ΒΑΣΙΛΕΙΩΝ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [Γιαννακός Κων. 2016. Τεχνολογία, Μαρτυρίες και Χρονολόγηση του Τρωϊκού πολέμου. Εκδόσεις Παπαζήση](#)
- [Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος](#), 2007. Η Υψηλή Στρατηγική Της Αρχαίας Σπάρτης (750-192 Π.Χ.). Εκδόσεις Ποιότητα.
- [Κολιόπουλος, Κωνσταντίνος](#), 2008. Η στρατηγική σκέψη από την αρχαιότητα έως σήμερα. Εκδόσεις Ποιότητα.
- [Πλατιάς, Αθανάσιος & Κολιόπουλος Κωνσταντίνος](#), Η Τέχνη της Στρατηγικής: πενήντα κανόνες για τον πόλεμο, την πολιτική, τις επιχειρήσεις και την καθημερινή ζωή (προσεχώς, Δίαυλος, 2020).
- [Πλατιάς Αθανάσιος Γ.](#), 1999. Διεθνείς σχέσεις και στρατηγική στον Θουκυδίδη. Βιβλιοπωλείον της Εστίας.